

معرفی نسخه خطی مناقب علوی

صاحبان ذوق برای شعرخوانی در مجالس و محافل، بیاض‌ها و سفینه‌هایی را مرتب می‌کردند و اشعار نغز شاعران برجسته را در آن جمع می‌نمودند. مناقب علوی نیز نمونه‌ای از این گونه بیاض‌ها است که دویست سال پیش در سال ۱۲۰۴ تنسیخ شده است. این کتاب شامل ۶۱۵ صفحه است. آغاز کتاب به این صورت است:

بسم الله الرحمن الرحيم

هذاالدعاء المناجات...

پس از عبارت عربی آمده: "در مناجات حضرت علی (ع) منقول است از مولانا روم قدس الله سره. جلال‌الدین رومی پرسید که چه فرمایی در حق امیرالمومنین (ع) گفت اگر ... می‌پرسی اِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ. از علمش می‌پرسی هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ و اگر از ذاتش می‌پرسی لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ... ذات سبحان است باقی بیچون و از صفاتش علی عالی را در فضایل حسب و نسب و کنیت و لقب... و خلافت... پنجتن پاک و دوازده امام علیه الصلوة والسلام...

۱. اولین قصیده در حمد و نعت چهارده معصومین نوشته شده است:

اول این نامه نامی به نام آن خدا	کین همه اسماء پاکان کرد نازل از سما
چون به صحرای وجود آورد ذات پاک شان	کرد هر یک را کرامت کنیت و نام جدا
مصطفی و آل او را ساخت از قدر و شرف	فخر جمله انبیا و بهترین اولیا
چون سلیمی می‌کنم شکر آن خدایی را که کرد	جان ما در مهر بهر آل یسین عبا

۱. سه نقطه علامت موریانه خوردن است.

حشر ما با این امامان کن به فضل خویشتن در دو عالم چون بر ایشان ست ما را اقتدا
این قصیده دارای ۱۳۳ بیت است و شاعر سعی کرده است که نام، کنیت، معجزه،
شهادت، مولد، مدفن و فضایل هر امام و قاتل ایشان و اسامی حاکمان معاصر و... را در
این اشعار بگنجانند. حتی اسم‌هایی که در تورات و انجیل آمده آنها را نیز ذکر کرده است.
در آغاز قصیده اسم شاعر نیامده است اگرچه گردآورنده، عموماً اسم شعرا را در
ابتدا می‌نویسد ولی از بیت «چون سلیمی... الخ» حدس می‌زنم که این قصیده از
سلیمی است، برای این که چندین قصیده دیگر این شاعر در همین اثر دیده می‌شود و
سبک اشعار نیز یکی است. مثنوی زیر ۹۶ بیت دارد:

حمد بی حد حضرت معبود را خالق هر بشر و هر موجود را
قادر و قیوم و حی و ذوالجلال دایم و باقی خدای بی ملال

منظومه‌ای به عنوان ولایتنامه با مطلع زیر آغاز می‌گردد و موضوع آن معجزه رام
کردن شیر و واقعه مسلمان شدن قبیله جهود است:

روزی از روزهای لم یزلی پیر مردی بشد به نزد علی
آن قبیله همه مسلمان شد کفر بشکست اهل ایمان شد^۱

۲. دومین قصیده از میرزا محمد حسین با مطلع زیر شروع می‌شود شاعر احساس
تبختر دارد و چنین با احساس تعلی می‌سراید:

چون سلیمی که خوشه چین جهان هیچکس نیست از کهان و مهان^۲
که سلیمی سخن به نظم آورد مدح ذات علی به ختم آورد

قصیده‌ای با مطلع زیر بسیار شیرین است:

سحر کز جانب مشرق برآمد رویت بیضا فروشد لشکر انجم در این سیماب گون دریا
شاعر پس از تشبیب بیتی برای گریز به کار برده، مدح را آغاز می‌کند و رویداد
ولایت را مثنوی وار سروده بر ابیات دعائیه به پایان می‌رساند:
اگر مولایی شاهی مومن اطهار مخالفان علی را همیشه دشمن دار^۳

۱. ص ۵۳۰.

۲. ص ۵۳۳.

۳. ص ۲۱۱.

منم سلیمی مادح که هست روز و شبم   ثنا و مدحت شه ورد...
 گناه گارم و امید مغفرت دارم   به حب شاه ولایت ز حضرت جبار^۱
 قصیده‌ای دیگر:

تا که باشد در دهان گویا زبان مدح خوان   مصطفی و آل او را دوست دار و مدح خوان^۲
 چون سلیمی مونس مدح علی شد در ازل   هست انسیت به جان با آن امام انس و جان^۳
 در آغاز قصیده اسم سلیمی فقط یک بار در بیت نوشته شده است. گاهی سلم
 می‌نویسد و گاهی سلمی ولی در مقطع سلیمی واژه صحیح است. حتماً شاعر مرد
 فاضلی بود که جایی برایش لفظ «مولانا» نیز به کار برده شده است.
 دومین قصیده‌ای دیگر از میرزا محمد حسین است که در جایی خودش را حسین
 ابن شهید گفته است.

این غلام کمترین یعنی حسین ابن شهید   می‌زند فال ظهورت ای شه آخر زمان^۴
 از این شاعر فقط دو قصیده وجود دارد. یکی از بارزترین جلوه‌های اندیشه در این
 قصیده‌ها اعتقاد تام شاعر به دین اسلام و عظمت اهلبیت کرام است آغاز قصیده ۱۵۰
 بیتی چنین است:

دوش بودم با خیال مهوشی همداستان   ... و من بر آستان
 گاه از عین کرم بر من نگه کردی ز دور   گاه از روی غضب چین بر جبین او عیان
 گاه تیغ ابروان را تیز کرده بر ستیز   گه نگه را بهر قتلیم ساخته همچون سنان
 گه کمند زلف را انداخته در گردنم   گاه بار کاکلش بود از قفا در قصد جان

قصیده دیگر ۳۰ بیت دارد و تعداد ابیات آن به اعتبار حروف ابجد است:

از الف مدعا علی باشد   افضل الاولیا علی باشد
 ب برات نجات دان تو یقین   بهر ما در جزا علی باشد
 ت تولا به آل یسین کن   تا ترا پیشوا علی باشد^۵

۱. ص ۲۱۴.

۲. ص ۴۰۴.

۳. ص ۴۰۸.

۴. ص ۱۹.

۵. ص ۱۹.

ق قاسم بود به نار و جنان قاضی هر قضا علی باشد^۱
شاعر بعدی عاصی است.

۳. عاصی، میرزا محمد تقی ولد آقا لطف‌الله خوش‌نویس از شعرای عهد فرخ‌سیر پادشاه است تا عهد عالمگیر ثانی در قید حیات بوده. از عاصی فقط یک قصیده ۲۲ بیتی در این نسخه نقل شده است. قصیده بسیار کوتاه است ولی عاطفانه سخن می‌گوید. صحبت از دل مضطرب است که از مهجوری می‌نالند. نکته‌سنجی و ظرافت رندانه در شعرش هویدا است:

ناز پرورد جفا کی داند عاشق پروری بر نمی‌آید زین دل‌رایان دلبری
ای عزیزان یوسفی دارم نهان در چاه دل بر نمی‌آرم درین محفل... خط مشتری
مست شوقم دل طپیدن‌ها مرا خضر ره است می‌روم سوی نجف طالع کند گر یاوری^۲

۴. قصیده ولایت‌نامه جناب شاه مردان صلی الله علیه وسلم من کلام نعمتی علیه‌الرحمه دارای ۱۴۰ بیت:

جهان بر سر شده ز آثار لطف یحیی‌الموتی نوید کیف یحیی‌الارض و آواز عالم بالا
۵. قصیده معجزه حضرت شاه مردان علیه‌السلام من کلام سلمی علیه‌الرحمه دارای ۱۵۸ بیت:

چون... کشاید مشکل‌هاست بر نام خدا بر کشا اول به نام او زبان را برکشا
۶. قصیده ولایت‌نامه شاه مردان علیه‌الرحمه من کلام کمال ابن غیاث علیه‌الرحمه:
آنکه می‌گوید یکی را می‌ستانم راست گفت ده ستاند یک دهد در آینده امثال‌ها
۷. فی‌المدحت جناب شاه مردان علی علیه‌السلام کلام مسکین. دارای ۱۰۵ بیت
سپاس آن پادشاهی را که بی‌مثل است و بی‌همتا

ز کنه فکر آن عاجز همه اوهام و فطرت‌ها

قصیده دیگر:

قصیده کان معلم بغض می‌داشت که با شاه علی چون کینه می‌داشت^۳

۱. ص ۲۰.

۲. ص ۲۱.

۳. دارای ۵۱ بیت.

۸. فرقی علیه‌الرحمه
به نوک خامه کنم ابتدای این دفتر بنای قادر و دانای ایزد داور^۱
۹. (مسدس) فی المدح حضرات علیه الصلوة والسلام
ابتدا می‌کنم به نام خدا نامه دلکشای روح افزا
کز عدم در میان خوف و رجا آمدم در جهان بر اشیا
مشکلی دارم از برای خدا یا علی مشکل مرا بگشا
۱۰. (مثلث) فی المنقبت جناب شاه مردان علیه الصلوة:^۲
ای مظهر اله و شهنشاه اولیا ای نفس مصطفی... معلی مجتبی
یا مرتضی علی ولی مشکلم گشا^۳
۱۱. فی المدح حضرات علیهم الصلوة
حمد و ثنا هست به نام خدا بعد خدا نعت نبی الورا
زوج علی فاطمه خیرالنسا صلی علی سیدنا المصطفی
ناد علیاً ولیاً یا علی^۴
۱۲. فی المناجات حضرت علیه الصلوة:^۵
یارب به حق سید کونین مصطفی آن شافع معاصی و آن منبع سخا
۱۳. فی المنقبت صاحب ذوالفقار من کلام شاه قاسم انوار قدس سره.^۶
الای شهنشاه ملکاً کبیراً علی الحق تویی مومنان را امیرا^۷
۱۴. در مدح شاه ولایت پناه علیه الصلوة من کلام ثابت (م: ۱۱۵۱ ه):
[یا] مرتضی علی ز نگه زنده کن مرا آخر کم از... بنده کن مرا^۸

---

۱. دارای ۱۴۲ بیت.

۲. ص ۶۳.

۳. بند ۲۲.

۴. چهارده بند مخمس، ص ۶۶.

۵. بیت ۱۵، ص ۶۹.

۶. ص ۶۹.

۷. بیت ۱۱.

۸. ص ۶۹.

۱۵. فی المناجات کلام فی تانی^۱ بیت ۵
 گل محمد گل علی گل فاطمه خیرالنسا گل حسین و گل حسن چون گل بود زین العبا
۱۶. فی المدح جناب خاتون جنت علیه الصلوة از جلال اسیر:
 تحمل گر شود اندیشه فرسا چکد از شیشه دل خون خارا^۲
۱۷. فی المنقبت جناب شاه مردان علیه الصلوة من کلام قطرتی [فطرتی]:
 ما معتقدانیم توئی معتقد ما یا شاه نجف چیست تامل مدد ما^۳
۱۸. فی المنقبت امام بالحق علیه الصلوة من کلام شمس تبریزی قدس الله سره:
 آن امام مبین ولی خدا آفتاب وجود اهل سخا^۴
۱۹. فی المنقبت حضرت شاه علیه السلام من کلام مولانا روم قدس الله سره:
 آمد از غیب صورت پیدا که از او شد پدید نور خدا^۵
۲۰. فی المنقبت اسدالله الغالب علیه الصلوة من کلام خواجه حافظ شیراز (م: ۷۹۲ هـ)
 قدس الله سره:
 آن گلبن باغ وفا آن سرو بستان صفا خورشید برج ارتضا یعنی علی مرتضی^۶
۲۱. فی المنقبت امام اسدالله الغالب علیه الصلوة من کلام کشفی علیه الرحمه:
 از ازل داریم در دل ما هوای مرتضی توتیای دیده جان خاکپای مرتضی^۷
۲۲. فی المنقبت شاه عالیجاه علیه الصلوة من کلام ابن حسن:
 مسلم است مرا شاعری و مدح و ثنا که هستم از دل و از جان محب آل عبا^۸
۲۳. ترجمه عربی از شاه بریر علیه الرحمه:

---

۱. ص ۷۰ بیت ۵.

۲. بیت ۷۰.

۳. بیت ۱۴.

۴. بیت ۵۶.

۵. ص ۷۸، بیت ۲۴.

۶. ص ۷۹.

۷. ص ۸۱.

۸. ص ۸۲.

- نام من در کله و در کعبه شد بیت الولد کانچنان کندر عرب خوانند اکنون ایلیا^۱
 ۲۴. فی المدح کلام احمد جامی علیه‌الرحمه:
- ای ز نور مصطفی یا علی، موسی رضا نور چشم مرتضی یا علی، موسی رضا^۲
 ۲۵. فی المنقبت جناب شاه ذوالفقار علیه الصلوة من کلام شیخ فریدالدین قدس سره:
 رد شدی در پیش جمع انبیا اسود است رویت به پیش اولیا^۳
 ۲۶. فی المنقبت حضرات علیه الصلوة والسلام کلام محتشم علیه‌الرحمه:
 اول دفتر رقم زد قلم کبریا تیغ زبانم گرفت جوهر حمد و ثناء^۴
 ۲۷. فی المنقبت جناب مولانا علی^(ع) از شاه نعمت الله ولی قدس الله سره:
 نور چشم عالمش خوانم علی مرتضی محرم راز رسول و ابن عم مصطفی^۵
 ۲۸. قصیده جناب حضرات علیه الصلوة من کلام حافظ شیراز قدس الله سره:
 پس از حمد خداوندی که بی مثل است و بی همتا
 ثنا و نعت پیغمبر کنم از جان و دل انشا^۶
 ۲۹. قصیده... کلام شیخ فریدالدین عطار (م: ۶۲۷ هـ) قدس الله سره (اگرچه عنوان
 قصیده نوشته ولی در قالب مثنوی است.)
 بماند پیش حیدر... نا که سر باز کو ز اسرار کارا^۷
 ۳۰. قصیده معجزه حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله و سلم من کلام سلمی
 غفرالله... (قالب مثنوی)
- حمد بیحد حضرت معبود را خالق هر بشر و هر موجود را
 قادر و قیوم و حی و ذوالجلال دایم و باقی خدای بی ملال^۸

۱. ص ۸۳

۲. ص ۸۳

۳. ص ۸۴

۴. ص ۸۶

۵. سه بند، ص ۸۸.

۶. ص ۸۹.

۷. ص ۹۱.

۸. ص ۹۲، در بیت اول واژه بشر سهواً کتابت شده است و واژه درست «شی» است.

۳۱. فی منقبت جناب... علیه السلام: ای دل از بعد ثنای خالق ارض و سما گوی نعت سید کونین یعنی مصطفی^۱
۳۲. قصیده ولایت نامه امام زمین و زمن علیه الصلوة من کلام فتوحی علیه الرحمه: ای محب مصطفی و آل یاسین و عبا بشنو از من یک ولایت از علی مرتضی^۲
۳۳. قصیده ولایت نامه جناب شاه مردان علیه الصلوة من کلام انوری علیه الرحمه: ای برادر در دلت گر هست مهر مصطفی بشنو از من یک ولایت از علی مرتضی^۳
۳۴. قصیده جناب شاه مردان علیه الصلوة کلام فراقی علیه الرحمه: سحر چون شاه انجم رخ نمود از قلعه مینا شهر شام از نهیبش در سیاهی گشت ناپیدا^۴
۳۵. قصیده منقبت جناب شاه مردان علیه الصلوة من کلام افچکی علیه الرحمه (در مقطع افچنکی نوشته شده است): زهی سپاس خداوند خالق یکتا سمیع و صانع و موجود فرد و بی همتا^۵
۳۶. قصیده ولایت نامه کلام میرحسام الدین. این قصیده نیز در قالب مثنوی است: به مدح علی سرور اولیا زبان تازه سازم کنم دل صفا^۶
۳۷. کلام شوقی: چون در بیان حال تکلم کنی بپا اول به نام حضرت بی چون کن ابتدا^۷
۳۸. عبدالعلی: ای طالب طریق هدایت دمی بپا بگشا زبان به حمد خداوند کبریا^۸
۳۹. قصیده ولایت نامه امیرالمومنین علیه السلام من کلام مولانا سلیمی:

۱. ص ۹۷.

۲. ص ۱۰۰.

۳. ص ۱۰۲.

۴. ص ۱۰۴.

۵. ص ۱۰۷.

۶. ص ۱۱۴.

۷. ص ۱۱۷.

۸. ص ۱۲۹.

- سحر کز جانب مشرق بر آمد رویت بیضا
 فرو شد لشکر انجم درین سیماب گون دریا^۱
۴۰. قصیده ولایت‌نامه کلام افچکی:
 ای ز نور باطنت ارباب معنی را صفا
 چشم جانت را جلا ده گوش و هوش را گشا^۲
۴۱. کلام ملا مرشد علیه‌الرحمه:
 خوابه عاریت ز نسیم بهار پایی
 تا در نگار گیرم از آن ره گذار پایی^۳
۴۲. کلام مولانا نور بهالی علیه‌الرحمه:
 الا ای صبا پیک ارباب عشق
 بیا گوش کن فصل ارباب عشق^۴
۴۳. آذری، طوسی از مشاهیر مشایخ و شعرای معروف قرن نهم بروجردی از شاعران
 معاصر فتح علی شاه. کلام مولانای آذری علیه‌الرحمه:
 در ابتدای سخن می‌بریم نام خدا
 کمال حسن همین است حسن مطلع را^۵
۴۴. من کلام امیر خسرو (م: ۷۲۵ ه) و سید ناصر:^۶
۴۵. مجذوب از شاعران قرن نهم هجری است. من کلام مجذوب،
 شانش همه مظهرالعجایب
 کارش همه مظهرالغرایب^۷
۴۶. شیخ فریدالدین عطار:
 قنبرش را چون سوادالوجه فی الدارین هست
 نور می‌گیرد مدام از روی قنبر آفتاب^۸
۴۷. افصح:
 صبح صادق در نمی‌زد گر به مهر بوتراب
 تکمه چاک گریبانش نمی‌شد آفتاب^۹
۴۸. علی ناصر شاه‌آبادی:

۱. ص ۱۳۰

۲. ص ۱۳۴

۳. ص ۱۳۸

۴. ص ۱۴۰

۵. ص ۱۴۷

۶. ص ۱۴۰

۷. ص ۱۵۰

۸. ص ۱۵۱

۹. ص ۱۵۱

- یاد توام آرام جان یا بوالحسن یا بوترباب نام توام ورد زبان یا بوالحسن یا بوترباب^۱
۴۹. هاشم، کشمیر از موزونان عصر محمد شاه پادشاه است. از هاشم:
دوش وقت صبحدم آمد به گوشم این خطاب
وین ز غفلت گشته روز و شب اسیر خورد و خواب^۲
۵۰. مسکین:
کونین جلوه‌ای ز جمال محمد است آدم اشارتی ز کمال محمد است^۳
۵۱. فی النعت از جامی:
دور از رخ تو چنانم ای دوست کز هستی خود به جانم ای دوست^۴
۵۲. فی النعت از صایب^۵:
از سر تربت اظهار محمد صلوات بر رخ پاک پر انوار محمد صلوات^۶
بر قد و قامت و رفتار محمد صلوات بر رخ پاک پر انوار محمد صلوات
۵۳. مسکین:
بر دل زنده بیدار محمد صلوات دمبدم بر گل رخسار محمد صلوات^۷
۵۴. نکهت، محمد بیگ از رؤسای کرمان به درستی فهم و رسایی طبیعت موصوف
بوده، نادر شاه او را به سببی به قتل رسانید. کلام نکهت:
سرور دنیا و دین سلطان اعلی غالب است
باعث ایجاد عالم هادی ما غالب است
شهبسوار عرصه کون و مکان را غالب است
شش جهت را خسرو و هفت آسمان را غالب است^۸
۵۵. فی المنقبت شاه مردان سعدی شیرازی، ص ۱۶۱

۱. ص ۱۵۲

۲. ص ۱۵۳

۳. ص ۱۵۵، در متن اشارت است.

۴. ص ۱۵۶

۵. ص ۱۵۶

۶. ص ۱۵۶، در متن اظهار آمده است.

۷. ص ۱۵۸

۸. ص ۱۵۹

۵۶. احمد جام، ص ۱۶۶
۵۷. فردوسی، ص ۱۶۷
۵۸. شمس تبریز، ص ۱۶۸
۵۹. کلام مولوی فی المنقبت، ص ۱۷۰
۶۰. شاه نعمت الله، ص ۱۷۳
۶۱. مولانا روم قدس الله سره، ص ۱۷۴
۶۲. از عوجی اوجی از شاعران قرن دهم، ص ۱۷۵
۶۳. از مولانا روم، ص ۱۷۵
۶۴. از رشیدی، ص ۱۷۶
۶۵. از بایزید بسطامی ۱۷۷
۶۶. میرناصر
۶۷. بابا فغانی، ص ۱۷۸
۶۸. مولانا کاتبی علیه الرحمه، ص ۱۸۰
۶۹. کلام مولانا نصرت علیه الرحمه، ص ۱۸۳
۷۰. شمس تبریز، ص ۱۸۴
۷۱. از بهاء الدین زکریا ملتانی قدس الله سره، ص ۱۸۴
۷۲. فی المنقبت امام الاکرمین، ص ۱۸۵
۷۳. شیخ سعدی، ص ۱۸۶
۷۴. من طیبیا، ص ۱۸۶
۷۵. بایزید بسطامی، ص ۱۸۶
۷۶. ترجیع بند کلام ابن حسام الدین الرحمه، ص ۱۸۷
۷۷. کلام یمین علیه الرحمه، فی المنقبت، ص ۱۹۸
۷۸. کلام مسلمی ۲۰۰
۷۹. لطفی، ص ۲۰۶
۸۰. کلام سخی، ص ۲۱۱
۸۱. شیخ عطار، ص ۲۱۴

۸۲. کلام سنایی علیه الرحمه، ص ۲۱۵
۸۳. قصیده رعد، ص ۲۲۲
۸۴. عبدالعلی، ص ۲۲۸
۸۵. کلام شمس کرمانی، ص ۲۳۶
۸۶. کلام خرما کوچک علیه الرحمن، ص ۲۳۹
۸۷. کلام ابن حسام، ص ۲۴۱
۸۸. مولانا جلال، ص ۲۴۶
۸۹. مومن بر حاشیه، ص ۲۴۷
۹۰. مولانا روم، ص ۲۵۰
۹۱. قصیده از ابن حسام، ص ۲۵۵
۹۲. کلام افچکی، ص ۲۵۹
۹۳. کلام علی حجاز
۹۴. فی المنقبت شاه عالیجاه، ص ۲۶۵
۹۵. فی المنقبت، ص ۲۶۷
۹۶. حافظ شیرازی، ص ۲۶۷
۹۷. از نظامی، ص ۲۶۸
۹۸. از عطار، ص ۲۶۹
۹۹. میرزا جلال اسیر ۲۷۰
۱۰۰. بابا جابر علیه الرحمه، ص ۲۷۱
۱۰۱. عطار، ص ۲۷۱
۱۰۲. کلام ناصر، ص ۲۸۰
۱۰۳. حسینی، ص ۲۸۰
۱۰۴. کلام جامی، ص ۲۸۱
۱۰۵. کلام مولانا روم، ص ۲۸۱
۱۰۶. از احمد جام، ص ۲۸۵
۱۰۷. امام غزالی، ص ۲۸۷

۱۰۸. سعدی شیرازی، ص ۲۹۱
۱۰۹. حافظ شیراز، ص ۲۹۵
۱۱۰. کمال فارس، ص ۲۹۷
۱۱۱. فی منقبت حضرت فاطمهؑ، ص ۲۹۸
۱۱۲. فی منقبت، ص ۳۰۳
۱۱۳. قاسم کاهی، ص ۳۰۶
۱۱۴. کلام طوسی علیه‌الرحمه، ص ۳۰۸
۱۱۵. جامی، ص ۳۱۱
۱۱۶. حمزه کوچک رنگین، [بر حاشیه]، ص ۳۱۳
۱۱۷. مولوی معنوی ۳۱۴ فی النعت ۳۱۵ فی النعت ۳۱۵ فی المنقبت ۳۱۶
۱۱۸. قایم کرمانی ۳۱۷
۱۱۹. بدیع‌الدین شاه مدار، ۳۲۰
۱۲۰. شمس تبریز
۱۲۱. مولوی شیخن قدس الله سره، ص ۳۲۴
- ای صادقان ای صادقان من نور ایمان یافتم هم درد را درمان شدم هم نیز درمان یافتم
۱۲۲. مولوی معنوی، ص ۳۲۴
- ای آفتاب ای آفتاب گرمی بکن گرمی مکن
- خود یک زمان خاموش شو من عاشق دیرینه‌ام
۱۲۳. سعدی شیراز، ص ۳۲۵ (خمسه)
- در آن ساعت که آثاری نبود از ما درین عالم غم عشق ترا بر دل همی زد منشی اعظم
- تو بودی در حریم خاص مولانا علی محرم نشان بر تخته هستی نبود از عالم و آدم
- که جان در مکتب عشق تمنای تو می‌زد دم
۱۲۴. مستزاد فی المنقبت، ص ۳۳۲
۱۲۵. حافظ شیراز
۱۲۶. شاه نعمت‌الله، ص ۳۳۸
۱۲۷. از صایب، ص ۳۳۹

۱۲۸. ولایی علیه الرحمه، ص ۳۳۹
۱۲۹. شیخ فریدالدین عطار قدس الله سره، ص ۳۴۹
۱۳۰. از غنی، ص ۳۵۱
۱۳۱. کمال فارس، ص ۳۵۳
۱۳۲. فی المنقبت، ص ۳۵۶
۱۳۳. مولوی روم، ص ۳۵۸
۱۳۴. شاه نعمت الله، ص ۳۵۸
۱۳۵. اویس قرن قدس الله، ص ۳۵۹
۱۳۶. امیر خسرو، ص ۳۶۰
۱۳۷. جلال اسیر، ص ۳۶۲
۱۳۸. شیخ فریدالدین عطار، ص ۳۶۵
۱۳۹. شاه قاسم انوار، ص ۳۶۶
۱۴۰. فی منقبت، ص ۳۶۷
۱۴۱. از سعدی فی المنقبت، ص ۳۶۸
۱۴۲. مولانا کاتبی، ص ۳۶۹
۱۴۳. علی خوارزمی، ص ۳۷۲
۱۴۴. برهمن کشمیری جزاکم الله، ص ۳۷۴
۱۴۵. یوسف
۱۴۶. عشرتی
۱۴۷. فی المنقبت (هر سه مورد بالا از صفحه ۳۷۵ تا ۳۷۸)
۱۴۸. مولانا حسن کاشی، ص ۳۷۹
۱۴۹. نکهت، ص ۳۸۰
۱۵۰. فطرتی، ص ۳۸۱
۱۵۱. رضانی، ص ۳۸۲
۱۵۲. هفت بند کاشی، ص ۳۸۲
۱۵۳. محتشم هفت بند

۱۵۴. مولانا حسن كاشى، ص ۳۹۳
۱۵۵. منقبت، ص ۴۰۱
۱۵۶. مولانا سلمى، ص ۴۰۴
۱۵۷. كلام آذرى، ص ۴۰۸
۱۵۸. منقبت، ص ۴۰۱
۱۵۹. مولانا سلمى، ص ۴۰۴
۱۶۰. كلام آذرى، ص ۴۰۸
۱۶۱. جلال اسير ايضاً مدح امام، فى مدح
۱۶۲. نكهت، ۴۱۲
۱۶۳. جامى، ص ۴۱۴
۱۶۴. كلام سنابى، ص ۴۲۳
۱۶۵. آفاق و انفس شاه نعيم، ص ۴۲۸
۱۶۶. شيخ بهاء الدين محمد، ص ۴۳۱
۱۶۷. بيرم خان، ص ۴۳۲
۱۶۸. ميرزا جلال اسير، ص ۴۳۶
۱۶۹. دانشمند خان متخلص عالى ۴۳۹
۱۷۰. از مير ناصر، ص ۴۴۳
۱۷۱. كمال الدين غياث ۴۴۳
۱۷۲. بايزيد بسطامى، ص ۴۶۸
۱۷۳. ايضاً، ص ۴۵۱
۱۷۴. مولانا وحشى، ص ۴۵۲
۱۷۵. تاج الدين، ص ۴۵۵
۱۷۶. جلال اسير، ص ۴۵۷
۱۷۷. مسكين، ص ۴۵۸
۱۷۸. مولانا طغرا، ص ۴۵۸
۱۷۹. كلام جلال فى المنقبت، ص ۴۶۸

۱۸۰. کلام سلیم، ص ۴۷۳
۱۸۱. کلام...، ص ۴۷۶
۱۸۲. کلام شاه نعمت الله ولی، ص ۴۸۰
۱۸۳. شمس مسکین، ص ۴۸۳، فی منقبت، ص ۴۸۷
۱۸۴. حسن کاشی، ص ۴۸۸
۱۸۵. جلال اسیر، ص ۴۹۰
۱۸۶. شانی تکلوه علیه الرحمه، ص ۴۹۳
۱۸۷. مغربی، ص ۴۹۴
۱۸۸. مولانا غرابی [غزالی؟]، ص ۴۹۴
۱۸۹. سعدی، ۵۰۱
۱۹۰. مولانا امیدی، ص ۵۰۴
۱۹۱. بی تانی/انی نی نی/۵۰۵ {خوانا نیست}
۱۹۲. کلام سقا، ص ۵۰۶
۱۹۳. جامی/نعت، منقبت، ص ۵۰۶
۱۹۴. قاسم کرمانی، ص ۵۱۸
۱۹۵. عطار، ص ۵۲۹
۱۹۶. کلام اوجی ۵۲۰
۱۹۷. از مناقب...
۱۹۸. ساقی میرتصور/قمر تصور ۵۲۱
- بر همه عالم امیر آمد علی در فضایل بی نظیر آمد علی
۱۹۹. کمال فارس، ص ۵۲۲
- نعت رسول و منقبت مرتضی علی
۲۰۰. صائب، (م: ۱۰۸۱ هـ) ص ۵۲۴
- ما را به لطف خویش نگهدار یا علی
۲۰۱. مولوی روم، ص ۵۲۵
- ای شاه شاهان جهان والله مولانا علی

۲۰۲. شمس تبریز، ص ۵۲۶
 ای سرور دین سلطان مبین بالله مولانا علی
 ای خسرو مسند نشین بالله مولانا علی
۲۰۳. مولوی عباد، ص ۵۲۷
 ای دلبر و دلدار ما الله مولانا علی
 وی مونس غمخوار ما الله مولانا علی
۲۰۴. نصیرالدین طوسی، ص ۵۲۸
 ۲۰۵. مولوی رومی، ص ۵۲۹
 صلوا علی صدرالوری بدرالجاء فی الظاهری
۲۰۶. ولایت‌نامه کلام مسلم، ص ۵۳۰
 روزی از روزهای لم یزلی
 پیرمردی بشد به نزد علی
۲۰۷. مولانا جامی، ص ۵۳۳
 ای به توحید تو هر ذره گواه
 نیست یک ذره به توحیدیت راه
۲۰۸. حکایت، ص ۵۳۴
 صادقی را غم شبگیر گرفت
 صبحدم دست یکی پیر گرفت
۲۰۹. عطار، ص ۵۳۵
 علی می‌رفت روزی گرمگاهی
 رسید آسیب او بر مور راهی
۲۱۰. ایضاً، ص ۵۳۶ ایضاً، ص ۵۳۷ خواب نامه
 ۲۱۱. مولانا ظهوری، ص ۵۳۹
 الف ابدال نام درویشی
 سینه از داغ مفلسی ریشی
۲۱۲. جامی، ص ۵۴۴
 به نام قادر بی چون که حی [و] سبحان است
 زبان ده ملک و جن و انس و مرغان است
۲۱۳. عطار، ص ۵۴۷
 چرخ مردم کش اگر روزی دو مردم‌پرور است
 نیست از شفقت مگر پرواری او لاغر است
۲۱۴. قصیده حضرت شاه و احوال ...
 ۲۱۵. مومن ۵۵۶

- هرگز مباش در غم دنیای دون عبث
تا چند... خویش خون عبث
۲۱۶. ایضاً ۵۵۷ ایضاً ۵۵۷
۲۱۷. بهاری ۵۵۷
- امامت را کسی شاید که شاه اولیا باشد
به زهد و عصمت و دانش مثال انبیا باشد
و لیکن قنبر او را کمینه یک گدا باشد
بهاری را چه حد آن که گوید بنده شاهم
۲۱۸. کلام بزرگی، ص ۵۵۹، ۲۰ بیت
۲۱۹. عطار، ص ۵۶۰
- دی تعصب بند بندت کرده بند؟
چند گویی چند از هفتاد و اند
۲۲۰. فیضی، ص ۵۶۱
- حریفی که نی خویش یکدم نشیند
تواند که با خویش محرم نشیند
۲۲۱. باقر داماد، ص ۵۶۵
- دلی کز غم عشق بی غم نشیند
نه شاد است گر شاد و خرم نشیند
۲۲۲. فی المنقبت
- به رویت چو جعد مغنبر بلرزد
دل عاشقان تو در بر بلرزد
۲۲۳. فرد:
- چنانکه گل ز نسیم بهار لرزد و ریزد
ز جلوه دل تو بی قرار لرزد و ریزد
۲۲۴. طغرا، ص ۵۶۹
- منشور آفتاب که از زر نوشته‌اند
طنغرای آن مناقب حیدر نوشته‌اند
۲۲۵. مولوی روم، ص ۵۷۱
- هر که دل در کرم رحمت یزدان دارد
در دو عالم بتوان گفت که او جان دارد
۲۲۶. مولانا حسن کاشی، ص ۵۷۳
- هر دل که دوستی علی اختیار کرد
او را... هر دو جهان بختیار کرد
۲۲۷. جلال اسیر، ص ۵۷۱
- خیال یار چو در سینه بار بگشاید
دری به روی من آینه وار بگشاید
۲۲۸. مصرع ماه محرم است فغان را خبر کنید، ص ۵۷۶
۲۲۹. ص ۵۷۶ فی المقدمه کنیزک بیت ۹۸

- هر کرا صدق با صفا باشد در دلش مهر مصطفی باشد
 ۲۳۰. مومن، ص ۵۸۱
- چشم آن کس که بر خدا دارد چه غم از گردش سما دارد
 ۲۳۱. یک... مستزاد، ۱۰ بیت
- ساقی بیار باده گل رنگ خوشگوار ابر است موسم گل و هنگام نوبهار
 ۲۳۲. مولانا حسن کاشی، ص ۵۸۱، ۱۳ بند
- صبحدم ناگه برآمد ز ورق زرین‌نگار از سوی مشرق به امر خالق پروردگار
 گوش دل را برگشودم از یمن و از یسار آمد آواز ملک زین گنبد نیلی حصار
 لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار
۲۳۳. ص ۵۸۵ مستزاد، ۲۳ بیت
- ای تو رخت روشنی طارم اختر... از قــــــــــــــدرت داور
 ۲۳۴. میر حاج/ مثنی ۷ بند، ص ۵۸۵
۲۳۵. مقطع شها غلام... درگهت میر حاج که کرد مدحت ذات تو ختم بر جوشن
 ۲۳۶. ثناییی خمسه ۷ بند، ص ۵۸۹
- درش از هفت منظر طاق شش منظر بر دل و جان من رسید خبر
 تو بخوان مدح خواجه قنبر منبع جود حیدر صفدر
 شاه دنیا و ساقی کوثر ابن عم و وصی پیغمبر
 صاحب دلدل است و تیغ دوسر هست ورد زبان جن و بشر
 السلام علیک یا حیدر شاه سلمان و خواجه قنبر
۲۳۷. افچکی، ص ۵۹۱
- اسلام به بازویت منور مومن ز محبتت تو نگر
 ۲۳۸. ۶ بند موجود است، ابیات هر بند مختلف است. بند اول ۱۷ بیت، بند دوم ۱۶
 بیت، بند سوم ۱۱ بیت، بند چهارم ۱۴ بیت، بند پنجم ۱۳ بیت، بند ششم ۱۶ بیت،
 بیت آخر هر بند:
- گویم که علی‌ست شاه مردان داماد رسول شیر یزدان
 ۲۳۹. حافظ، ص ۵۹۶، ۲۹ بیت، ابجدی قصیده:

- الف... دل‌های دین‌پرور / قاضی شرع و صاحب منبر
 ی یاری کن و به حافظ بخش / یا علی دستگیر در محشر
 ۲۴۰. سعدی، ص ۵۹۷
۲۴۱. عطار، ص ۶۰۱
۲۴۲. افخیکی [افجکی]، ص ۶۰۲، بیت ۴۷
 که دارد چون علی شاه سوار و سرور صفدر / همایون بخت فرخ فال ملک... دین پرور
 ۲۴۳. شمس تبریز، ص ۶۰۵
 ندارد هر که در دل مهر حیدر / سیه نامه بود در روز محشر
 ۲۴۴. عزیز، ص ۶۰۶
- منم که تیغ زبانم چو ذوالفقار دوسر / دهان گشاد... حیدر صفدر
 ۲۴۵. ایجاد، ص ۶۰۹
- چراغ راه هدایت علی عالی قدر / گل بهار وصایت علی عالی قدر
 ۲۴۶. بیخود، ۱۵ بند، ص ۶۱۲
 گر علی را شد لقب شیر خدا می‌زیدش / ور به وصفش حق بگوید هل اتی می‌زیدش
 ۲۴۷. حافظ، ۸ بند
- من از آن روز که در خدمت عشق افتادم / بنده گردیدم و گفتند مبارک بادم
 نا باز [بر] روی خود خط غلامی دادم / فاش می‌گویم و از گفته خود دلشادم
 بنده عشقم و از هر دو جهان آزادم
 (سنه ۱۲۰۴ هـ)

بیاض در این جا به پایان می‌رسد. این بیاض یکی از بیاض های مهم است که در اوایل قرن سیزدهم قمری به رشته تحریر در آمده است و توسط دوست عزیزم دکتر کلیم اصغر برای مطالعه به دستم رسید و معلوم نیست که که مالک اصلی بیاض چه کسی است. بهر حال گردآورنده این بیاض فردی صاحب ذوق و شعر دوست بود. این مجموعه از چندین نظر حایز اهمیت است. اول این که ابیات این مجموعه از لحاظ موضوعی انتخاب شده است. دوم این که علاوه بر شعرای بزرگ هند و ایران، اشعار بسیاری از شعرای غیر معروف نیز در آن نقل شده است.